Saga om Helge og Grim, Dropløgs Sønner

Translation: Fr. Winkel Horn

Index

Saga om Helge og Grim, Dropløgs Sønner. 1
1 1
2 1
3 2
4 3
5 4
6 5
7 5
8 6
9 6
10 7
11 9
12 9
13 10
14 11
15 12

Saga om Helge og Grim, Dropløgs Sønner.

1

Paa Husestad i Skridedalen paa Østlandet boede der en Mand, som hed Ketil Tidrandesøn og kaldtes Ketil Trym; han havde en Broder, som hed Atle og blev kaldet Atle Grød. De to Brødre boede sammen og havde meget Gods; jævnlig fór de til andre Lande med Kjøbmandsvarer, og derved blev de hovedrige. En Vaar udrustede Ketil sit Skib, som han havde staaende paa Land ved Reydarfjord, og saa styrede han til Havs. De var længe ude; men om Høsten kom de til Kongshelle i Norge, og der trak de deres Skib paa Land. Saa kjøbte Ketil sig Heste og red selvtolvte østerpaa til Jæmteland til en Mand, som hed Vedorm, en stor Høvding og en god Ven af Ketil; han havde tre Brødre Grim, Gutorm og Ormar, alle vældige Stridsmænd; om Vinteren boede de hos Vedorm, men hver Sommer laa de i Leding. Ketil blev der om Vinteren med sine Mænd.

Paa Gaarden hos Vedorm var der to Kvinder, som ingen kjendte; den yngste gjorde alt det Arbejde, hun orkede, men den ældste sad og syede; den yngste gjorde alt sit Arbejde godt, men fik kun Utak derfor, saa hun græd tidt. Det lagde Ketil sig paa Sinde. Saa var det en Dag, da han endnu kun havde været der kort, at denne Kvinde gik ned til Aaen med noget Tøj, som hun vaskede, og derefter tvættede hun sit, Hoved, og skjønnede Ketil da, at hendes Haar var stort og fagert og klædte hende godt. Han gik da hen til hende og sagde: «Hvem er du, Kvinde?» «Jeg hedder Arnejd», siger hun. «Hvem er dine Frænder?» spørger han. «Det tænker jeg ikke angaar dig», svarede hun. Han trængte ind paa hende og bad hende sige ham det. Saa sagde hun grædende: «Min Fader hed Aasmund Skjærblis; han raadede for Syderøerne og var Jarl der efter Trygves Fald. Did kom Vedorm med alle sine Brødre og atten Skibe, og en Nat kom de til min Faders Gaard og brændte ham inde med alle hans Mænd; kun Kvinderne fik Lov at gaa ud. Mig og min Moder, Sigrid, førte de hid, og alle de andre solgte de Som Trælkvinder. Nu raader Gutorm for Øerne.» Dermed skiltes de; men Dagen efter sagde Ketil til Vedorm: «Vil du sælge mig Arnejd?» «Du skal faa hende for et halvt Hundrede i Sølv for vort Venskabs Skyld», svarede Vedorm. Ketil bød ham da Penge for hendes Ophold, «thi hun skal ikke arbejde»; men Vedorm sagde, at hun skulde faa det som Ketils øvrige Følge.

Den Sommer kom Vedorms Brødre Grim og Ormar hjem; de havde hærget i Svithjod, og hver af dem kom hjem med sit Handelsskib, ladet med Gods. De blev hos Vedorm Vinteren over, men om Vaaren gjorde de deres Skibe rede for at fare til Island, og de og Ketil agtede at sejle sammen. Saa engang da de laa for Anker ud for Vigen, bad Arnejd Ketil, om hun «maatte gaa i Land og samle Olden sammen med en anden Kvinde, de havde med ombord; han gav hende Lov dertil, men bad hende ikke gaa for langt bort. De gik da i Land; men just som de vare komne op under en Bakke, blev det et heftigt Regnvejr. «Gaa ned til Skibet», sagde Arnejd , «og sig til Ketil, at han skal komme op til mig, thi jeg er syg.» Hun gjorde, som hun bad, og Ketil gik ene op til Arnejd. Hun hilser paa ham og siger: «Jeg har fundet Kul her.» Saa grov de i Sandet og fandt en Kiste fuld af Sølv, og med den gik de ned til Skibet. Ketil tilbød hende nu, at han vilde føre hende til hendes Frænder, og Godset med, men hun valgte at blive hos ham. De stak da i Søen, og Ketil blev skilt fra de andre. Han kom til Reydarfjord, hvor han trak sit Skib paa Land, og for saa hjem til Husestad.

2

Nu er at fortælle om Ketil Trym, at han skifter med sin Broder og kjøber sig Land vesten for den Sø, som heder Lagarfljot; Gaarden, han boede paa, hed Arnejdstad. Han kjøbte ogsaa et Godord og holdt saa Bryllup med Arnejd, thi hun var en saare gjæv Kvinde. De fik en Søn, der blev kaldet Tidrande og blev en smuk og velvoxen Mand, Ketil levede ikke længe, og da han var død, tog Tidrande Godset og

Godordet i Arv efter ham.

Paa Vallanæs boede der en Mand ved Navn Haavar Bessesøn; han var gift og havde to Børn, en Søn, som hed Besse, og en Datter, som hed Yngvild; at faa hende tyktes at være det bedste Giftermaal, der kunde naas der paa Egnen. Tidrande bejlede til hende og fik hende.

Tidrande og Yngvild havde mange Børn; en Søn hed Ketil, en anden Torvald. - Da Ketil og Torvald vare voxne, blev deres Fader Tidrande syg og døde. De toge da Godset i Arv efter ham, men kunde slet ikke komme ud af at have det i fællesskab. Torvald var en stor og stærk Mand, indesluttet og viljestærk, og havde megen Magt i Herredet; Ketil var et lystigt Hoved, som tidt havde Sager for Retten, De skiftede da med hinanden; Torvald beholdt Arnejdstad, men Ketil tog Godordet og bosatte sig paa Njardvig og blev en stor Høvding. Paa Gil i Jøkulsdalen boede der en Mand ved Navn Torgrim; han valr gift og havde en Datter, som hed Dropløg, en fager Kvinde og saare dygtig. Hende bejlede Torvald til; de blev gift og fik to Sønner; den ældste hed Helge, den yngste Grim; der var en Vinters Forskjel paa dem. Torvald var ikke gammel, da han døde; men Dropløg blev boende paa Gaarden med sine Sønner. Helge var stor af Væxt, stærk og fager, en lystig Mand og et uroligt Hoved; Husvæsenet vilde han ikke have noget at gjøre med, men til Kamp var han en af de første. Grim var ogsaa stor af Væxt og havde vældige Kræfter, men han var tavs og vidste godt at styre sig; han var en dygtig Husholder. Begge Brødrene lagde sig efter alskens Idrætter, og i al deres Færd overgik de alle de andre unge Mænd der paa Egnen, saa man skulde lede efter deres Lige.

3

Helge Aasbjørnssøn boede paa Odstad oppe ved Havsaa; han var Godordsmand og blev gift med Dropløg Bessesdatter; de fik mange Børn. Det var Skik dengang at bringe Kvinderne Barselkost, naar de laa i Barselseng. Saa skete det da engang, lidt før Vaartingstid, at Dropløg for op til Bessestad til sin Moder Ingebjørg, og i Følge med hende var to Trælle; de kjørte i en Slæde, som blev trukken af to Øxne. Dropløg blev der kun en Nat, thi der, skulde være Gjæstebud paa Odstad næste Aften. Da de kjørte hjem, lagde de Vejen over Isen, og da de kom udfor Halormsstad, satte Trællene sig op i Slæden, thi nu kunde Oxerne nok finde Vejen hjem; men da de var komne ud paa Vigen søndenfor Odstad, gik de i en Vaage; de druknede alle, og Vigen heder siden den Tid Trællevig. Helges Faarehyrde meldte ham denne Tidende, men ingen andre hørte det, og Helge bad ham ikke at sige det til nogen. Saa for Helge til Vaarting, og der solgte han Odstad og kjøbte Mjovenæs; der flyttede han hen og tyktes, at der vilde han snarest kunne glemme Dropløgs Død. En Stund efter bejlede Helge Aasbjørnssøn til Tordis Todda, Brodhelges Datter, og fik hende.

Ude paa Mynæs, østen for Søen, boede der en Mand, som hed Tore; han var gift og en saare kløgtig Mand. Hos ham opholdt der sig en Mand ved Navn Torgrim, som kaldtes Torgrim Skarnbasse, og den Høst var der ogsaa en Mand, som hed Torfin; han arbejdede for Løn om Sommeren, men om Vinteren var han uden Tjeneste og drog om med Kjøbmandsvarer; nu var han til Gjæst hos Tore. Engang sad han ved Ilden hos Tores Huskarle. De gav sig til at tale om, hvilke Kvinder der var de ypperste der i Herredet, og det var da alle enige om, at Dropløg Torgrimsdatter paa Arnejdstad overgik de fleste andre. «Det vilde have været saa», sagde Torgrim, «i Fald hun havde holdt sig til Torvald alene». «Sligt have vi aldrig hørt tale om», sige de. I det samme kom Tore Bonde til og bød dem strax tie stille. Næste Morgen gik Torfin bort, hen til Arnejdstad og fortalte Dropløg, hvad der var blevet talt om imellem Tores Huskarle. Hun lod sig ikke strax mærke med noget, undtagen at hun blev tavs. En Morgen spurgte Helge sin Moder, hvad der fejlede hende; hun fortalte da sine Sønner de skammelige Ord, Torgrim Skarnbasse havde sagt om hende, «og I kan jo hverken hævne det, eller hvad anden Skam der tilføjes mig». De lod, som de ikke hørte, hvad hun sagde; men da var Helge tretten Aar og Grim tolv. Lidt efter lavede de sig til at fare hjemmefra; de vilde hen og besøge Gro, sagde de; hun var deres Faster og boede med sin Søn Baard ude i Herredet ved Øjvindsaa. De gik derhen over Isen og

var der den Nat, men næste Morgen stod de tidlig op. Gro spurgte, hvad de vilde; de svarede, at de vilde ud og fange Ryper. Saa gik de til Mynæs; der traf de en Kvinde, som de spurgte, om Manden var hjemme. Nej, han var taget ud paa Sand med syv andre Mænd. «Hvad tager Huskarlene sig for?» siger Helge; hun svarede, at Torgrim Skarnbasse og Aasmund var tagne over paa Øen efter Hø. Saa gik de ud af Gaarden, frem under den Aas, som Jernsidebæk løber langs med, og over til Øen, hvor de var. Aasmund stod paa Læsset og saa Brødrene komme og kjendte dem; de spændte da Hesten fra Slæden, Torgrim vilde ride hjem; men just som han vilde sætte sig op, kastede Helge sit Spyd efter ham og ramte ham midt paa Livet, saa han strax faldt død om. Aasmund red da hjem paa Øget, og ræd var han. Saa gik Brødrene tilbage til Øjvindsaa. Gro spurgte, om de saa havde fældet noget Vildt. «Ja», siger Helge, «vi har slaaet en Skarnbasse ihjel». «Om end dette Drab kun tykkes eder at have lidet at betyde», siger Gro, «saa er dog Tore en Mand, der har meget at sige; nu skal I gaa hjem til Arnejdstad». Det gjorde de og fik samlet mange Folk der.

4

Da Tore kom hjem om Aftenen og hørte, hvad der var sket, sagde han, at det vedkom ikke ham, thi Torgrim var Helge Aasbjørnssøns Frigivne. Han gik hen til ham og meldte ham Drabet, «og mener jeg, at det bliver din Sag at gjøre, hvad her skal gjøres». Helge sagde, at det var sandt, og saa gik Tore hjem. Engang sagde Dropløg til sine Sønner: «Jeg vil sende eder over til Gejte Lytingssøn»; han var gift med en Faster til dem, som hed Halkatla, og boede i Korsvig ved Vopnafjord. De gik da hjemmefra, vester over Heden; men da de havde gaaet en Fjerdedel af Vejen, blev de overfaldne af et heftigt Uvejr og vidste ikke, hvor de var, før de stødte paa et Hus; de gik rundt om det og fandt en Dør, og da skjøn- nede Helge, at det var Spagbesses Blothus; saa vendte de om og kom hjem, da der var en Tredjedel af Natten tilbage. Uvejret varede i en halv Maaned, og det tyktes Folk, var en farlig lang Tid; men Spagbesse sagde, at det kom af, at Dropløgssønnerne havde gaaet rundt om hans Gudehus med Solen i Stedet for i mod den, og det var ogsaa, fordi de ikke paa lovlig Vis havde tillyst Drabet paa Torgrim Skarnbasse; derover vare Guderne blevne vrede. Derefter drog Besse ned til Brødrene, og de tillyste da Drabet, og saa for de nordpaa til Gejte i Korsvig. Næste Vaar drog Torkel Gejtessøn med Grim og Helge til Fosdalen til Korkebæks Vaarting; der mødtes de med Helge Aasbjørnssøn og forligtes om Drabet paa Torgrim, og Torkel udredede Bøderne. Men Helge Dropløgssøn var ilde tilfreds med, at der blev givet Bod for Skarnbassen, og hans skammelige Ord tyktes ham da at være uhævnede. Brødrene blev da en Stund i Korsvig, og Helge lærte Lovkyndighed af Torkel. Helge gav sig meget af med Søgsmaal og overtog mange Sager imod Helge Aasbjørnssøns Tingmænd. Brødrene holdt bestandig til hos deres Moder.

Paa Nordre-Videvold boede der en Mand ved Navn Halstejn; han var baade rig og vennesæl; han havde tre Sønner, Tord, Torkel og Endride. Endride for bort fra Island, blev fangen og ført til Irland. Da hans Brødre hørte det, rejste de ned for at faa ham fri. Imidlertid døde deres Moder Torgerd, og saa bejlede Halstejn til Dropløg og fik hende, men Helge sagde, at det var ikke med hans Vilje. Hun flyttede hen til Nordre- Videvold til Halstejn. - Helge og Grim red med ti Mand i Følge ud til Tunge, til Bonden Ingjald Nidgestssøn. Han havde en Datter ved Navn Helga, som Grim bejlede til og fik. Saa solgte Ingjald sin Gaard og kjøbte det Halve af Arnejdstad og boede der sammen med sin Maag Grim; Helge Dropløgssøn var snart i Korsvig, snart hos Grim.

Helge Aasbjørnssøn havde et Søskendebarn, en ung Mand, som hed Ravnkel, ligesom Helge en Sønnesøn af Ravnkel Frøjsgode; de ejede Godordet sammen, men Helge styrede det. Nu krævede Ravnkel Godordet af sin Frænde Helge, men fik det ikke; saa gik han til Holmstejn Bessessøn paa Søndre-Videvold og bad ham om Hjælp. Holmstejn svarede: «Ikke vil jeg være med imod Helge Aasbjørnssøn, thi han har havt min Søster Dropløg til Ægte; men vil du følge mit Raad, skal du bede Helge Dropløgssøn staa dig bi, - og mine Tingmænd skal jeg give dig med til Hjælp». Ravnkel gik da

til Helge Dropløgssøn og bad ham om Hjælp. «Det tykkes mig, at Holmstejn mere burde tage Hensyn til, at han er gift med din Søster Aasløg, end til det, som har været», sagde Helge. Og da Ravnkel igjen bad ham hjælpe sig, sagde han: «Jeg vil give dig det Raad, at du om en Uges Tid skal tage ud til Gunløgsstad til Aan Trud, og saa skal du rose ham dygtig» - men han og Helge Aasbjørnssøn var gode Venner; thi Aan gav Helge mange gode Gaver - «saa skal du spørge ham, om han synes, at Helge har vist ham megen Hæder, og rose ham i hvert Ord, du taler. Men naar han saa siger, at han er vel tilfreds, spørg ham saa, om han nogensinde er bleven udnævnt til Dommer af Helge for hans Godord; og naar han svarer, at det har han ikke opnaaet, saa skal du sige, at du synes, han skulde give Helge Aasbjørnssøn sin Stodhingst for at opnaa den Hæder at være med blandt Dommerne». Dermed skiltes de, og noget efter træffer Ravnkel Aan Trud og siger til ham, som Helge havde raadet ham. Aan sagde, at han vilde prøve paa det, og saa red Ravnkel hjem. Men om Vaaren, da Folk red til Vaarting, udnævnte Helge Aasbjørnssøn Aan Trud til at være en af Dommerne, thi Aan havde givet ham hele syv Stodheste for det; men det skulde dog holdes skjult, og Helge gav ham derfor en stor Filthat paa Hovedet, for at man ikke skulde kjende ham, og bad ham om ikke at sige meget. Ravnkel og Dropløgssønnerne kom til Tings og mange Mænd med dem. Helge Dropløgssøn gik derhen, hvor Dommerne sad, og hen til Aan Trud. Han slog med sit Sværdhjalte under Hatten paa ham, saa den røg af, og spurgte, hvem han var. Aan sagde det; Helge spurgte da: «Hvem gjorde dig til Dommer for sit Godord?» «Det gjorde Helge Aasbjørnssøn, svarede han. Helge opfordrede da Ravnkel til at tage Vidner og stævne Helge Aasbjørnssøn for at have forbrudt sit Godord og erklærede alle hans Sager for tabte; han havde gjort Aan Trud til Dommer. Der blev nu stor Trængsel, og det var lige ved at komme til Kamp, men saa gik Holmstejn imellem og søgte at faa dem forligte. Det blev de omsider paa det Vilkaar, at Ravnkel skulde have Godordet lige saa længe, som Helge havde havt det, og siden skulde de have det begge i Fællesskab; men Helge skulde hjælpe Ravnkel i alle Sager paa Tinge, og hvor Folk kom sammen, og over- alt, hvor han trængte til Hjælp. «Nu synes jeg, at jeg har ydet dig min Hjælp», sagde Helge til Ravnkel. Ja, det havde han, sagde han; og saa fór Folk hjem fra Tinge.

5

Siden om Vinteren blev der stor Dyrtid, og meget Kvæg døde. Torgejr Bonde paa Ravnkelsstad mistede meget Kvæg. Paa Gejrulfsøre vestenfor Skridedalsaa boede der en Mand, som hed Tord; han var en rig Mand og opfostrede et af Helge Aasbjørnssøns Børn. Torgejr red hen til ham og kjøbte halvtredsindstyve Faar af ham, som han gav ham Varer for; men han havde ikke meget Gavn af disse Faar, thi de gik fra ham. Om Høsten gik Torgejr selv ud og ledte efter dem, og i Foldene paa Gejrulfsøre fandt han atten Faar, som tilhørte ham, og de vare malkede. Han spurgte Kvinderne, hvem der raadede for det, og de sagde, at det gjorde Tord. Saa gik han til Tord og krævede Godtgjørelse, men talte meget lemfældig, bød ham gjøre, som han vilde, enten give ham ligesaa mange toaars Beder eller beholde Faarene paa Foder Resten af Vinteren. Tord svarede, at han vilde ingen af Delene; det var ham kun til liden Nytte, sagde han, at han fostrede Barn for Helge Aasbjørnssøn, hvis han skulde betale for dette. Saa gik Torgejr til Helge Aasbjørnssøn og sagde ham, hvordan Sagerne stod. Han svarede, at Tord skulde godtgjøre ham hans Tab, «det har du Ret til at fordre, sig du ham det fra mig". Torgejr sagde det til Tord, men fik ikke mere for det. Saa gik han til Helge Dropløgssøn og bad ham tage sig af Sagen, «du skal faa det, der kommer ud deraf», siger han, og paa det Vilkaar paatog Helge sig det. Om Vaaren fór Helge Dropløgssøn til Gejrulfsøre og stævnede Tord til Altinget, sagde, at han havde skjult Faarene som en Tyv og stjaalet Nytten af dem. Saa kom Sagen for Tinget, og Helge Dropløgssøn og Torkel Gejtessøn havde mange Mænd; Ketil fra Njardvig, Helge Dropløgssøns Farbroder, var ogsaa med dem; men Helge Aasbjørnssøn havde ikke Folk nok til at spilde Sagen for dem. Han bad dem da slutte Forlig, og da Helge Dropløgssøn ikke vilde have andet end Selvdømme, blev det sluttet paa det Vilkaar. Helge krævede da lige saa mange Køer, som Tord havde ladet malke Faar. Dermed skiltes de, og denne Sag tyktes at være gaaet efter Helge Dropløgssøns Ønske.

6

Torstejn hed en Mand, som boede paa Desjarmyr i Borgfjord; hans Hustru hed Tordis og var i nær Slægt med Helge Dropløgssøn. Han var Fosterfader for et af Helge Aasbjørnssøns Børn. Han var meget affældig, og hans Hustru var bleven gift med ham for Pengenes Skyld, men han var ellers en brav Mand. Paa Snotranæs i Borgfjorden boede der en Mand, som hed Bjørn; han var gift, men holdt sig ikke til sin Kone alene, og jævnlig for han til Desjarmyr til Tordis. Engang talte Torstejn med Helge Dropløgssøn og bad ham prøve, om ikke Bjørn vilde holde op med at komme til Tordis, naar han sagde det til ham. Helge var ikke synderlig villig dertil, men lovede dog at prøve derpaa engang. En Nat gik Bjørn til Desjarmyr, men Helge og Svejnung, en god Ven, hos hvem Helge opholdt sig den Vinter, gik ham i Møde, og Helge sagde: «Jeg saa' gjerne, Bjørn, at du lod af med at komme til Tordis; du har ingen Hæder af at volde en gammel Mand Sorg. Lyd nu mine Ord; jeg skal være dig til Vilje en anden Gang. Bjørn sagde ingenting og fortsatte sin Vej. En anden Gang mødte Helge Bjørn, da han kom fra Desjarmyr, og bad ham med venlige Ord at høre op; Bjørn svarede, at det nyttede ikke noget, de bad ham om det. Følgen blev, at Tordis blev svanger, og det spurgtes over det hele Herred. Helge overtog da Sagen for Torstejn og krævede Bøder af Bjørn, men han svarede, at han gav ingen Bøder, han havde ingenting at svare til. Saa hug Helge ham Banebug og nedlagde Paastand paa, at han var sagesløs, thi Bjørn laa paa sine Gjerninger. Næste Nat fór Helge og Svejnung med to Mænd ud til et Skjær udfor Sand, og der begrov de hans Lig. Det Sted heder siden Bjørnsskjær. Bjørns Hustru mente, at hun havde Grund til at vente Hjælp med Eftermaalet af Helge Aasbjørnssøn, og sendte derfor Mænd til ham paa Mjovenæs. Om Vaaren efter at Drabet var øvet, fór Helge Aasbjørnssøn til Borgfjord for at indlede Sagen, men kunde ikke finde Bjørns Lig. Saa stævnede han Helge Dropløgssøn for at have skjult Liget af en dræbt Mand og for at have sænket det i Søen og ikke lagt det i Jorden; han gjorde Fordring paa at faa Helge dømt fredløs. Men Helge Dropløgssøn havde stævnet Lejermaalssagen for Altinget. Begge Sager kom for og gik til Doms, og Helge Aasbjørnssøn opfordrede til Værn. Da gik Helge Dropløgssøn frem i Retten og en stor Flok med ham; han tog Vidner paa, at Helge Aasbjørnssøn havde tabt sin Sag, og nævnede de tre Mænd, som havde set paa, at Bjørn var blev en dækket til med Jord; saa vilde han have Fredløshedsdom over Bjørn, men Helge Aasbjørnssøn tilbød at give Bøder for ham, og Helge Dropløgssøn fik Selvdømme. Han krævede da hundrede Øre i gangbar Mynt, og dermed skiltes de.

7

Nogle Aar efter kom Helge Dropløgssøn fra Høsttinget til Nordre-Videvold, til sin Moder og sin Maag Halstejn; han havde ikke været der, siden hun var bleven gift. Dropløg sagde til sin Husbond, at han skulde byde Helge at være der om Vinteren. «Det skjøtter jeg ikke meget om», sagde han, «jeg vil heller give ham et Par Oxne eller Heste». Men paa Grund af hendes Tilskyndelse bød han dog Helge Ophold der, og han tog imod det. Halstejn havde en Træl, som hed Torgils; ham talte Helge og Dropløg et Par Uger efter længe med en Morgen, og ingen vidste, hvad de havde at tale om. Torgils røgtede om Vinteren Faarene i en Stald sønden for Gaarden, og der blev baaret meget Hø derhen. En Dag kom han til Halstejn og bad ham komme hen og se paa sit Hø og sit Kvæg. Halstejn fulgte med og gik ind i Høladen, men da han vilde ud igjen, hug Træller ham med en Øxe, som tilhørte Helge, og mere behøvede han ikke til at faa Bane af. Helge kom gaaende fra Lien, hvor han havde været oppe at se til sine Heste; da han saa', at Halstejn var falden, slog han strax Trællen ihjel. Derefter gik han hjem og fortalte sin Moder, hvad der var sket; hun sad ved Ilden med nogle andre Kvinder. En lille Stund efter udbredte det Rygte sig blandt Folkene paa Videvold, at en Dag førend Halstejn blev dræbt, havde Helge og Dropløg og Torgils talt længe sammen, og dette Drab blev saare ilde omtalt. Helge Aasbjørnssøn tager Eftermaalet paa sig og stævner Helge og Dropløg for at have raadet Halstejn Bane, og indleder Sagen for Altinget. Helge Dropløgssøn blev meget uvennesæl, og ingen vilde staa ham bi undtagen Torkel Gejtessøn og Ketil Tidrandesøn. Men da Folk for til Altinget, tog Dropløg de Varer,

som havde tilhørt Halstejn, skaffede sig Skibslejlighed i Berufjord og fór bort fra Island med sin tre Aar gamle Søn Herjulf. De drog til Færøerne, hvor hun kjøbte sig Jord og boede til sin Alderdom, og nu er hun ude af denne Saga.

8

Grunden til, at Helge Aasbjørnssøn tog sig af denne Sag, var, at Halstejns Sønner ikke var i Landet. Paa Tinget havde Helge Aasbjørnssøn mange Folk, og da der blev søgt at faa Forlig bragt til Veje, kunde det derfor kun ske paa det Vilkaar, at han fik Selvdømme. Han bestemte da, at Halstejns Drab skulde bødes med tolv Hundreder og fem Køer oven i Kjøbet; desuden skulde Helge Dropløgssøn fare af Landet og være borte i tre Aar og holde sig inde, til han rejste; men fór han ikke bort, skulde han være fredløs for Helge Aasbjørnssøn imellem Smørvandsheden og Lonsheden. Helge Dropløgssøn søgte ikke Lejlighed til at komme bort. Hans Broder Grim drog da til ham fra sin Gaard, og de var om Vinteren hos Torkel i Korsvig. De rejste om overalt i Herredet til Ting, og hvor Folk kom sammen, ganske som om Helge ikke var fredløs. Saa kom Halstejns Sønner Tord og Torkel hjem, men Endride var død, da de kom til Irland. De gav Helge Aasbjørnssøn Tømmer til et Hus til Løn for Eftermaalet efter deres Fader, og det Hus staar endnu paa Mjovenæs.

Torgrim Skindhue boede paa Midbø ved Nordfjorden; hans Hustru hed Ranvejg Bresting, en Frænke til Helge Dropløgssøn. Hun bad om vaaren Helge komme til Skifte imellem hende og Skindhue, og det blev da saa, at han lovede at komme. Det var nogle Aar i Forvejen, at han og hans Navne havde truffet hinanden paa Høsttinget paa Tinghøfde; Helge Dropløgssøn skulde fremsige noget efter Loven, men kom til at tage Fejl; Folk lo da af ham, og Helge Aasbjørnssøn smilte. Helge Dropløgssøn saa' det og sagde: «Ravnkel staar bagved dig, Helge». «Det er ingen Skam for mig» sagde Helge Aasbjørnssøn, «men det skal du vide, at det nok kan være, vi mødes engang saadan, at vi ikke begge komme derfra i Behold». Helge Dropløgssøn svarede: «Ikke ræddes jeg for slige Trusler, saa latterlige som de er, thi jeg tænker, jeg skal faa dig begravet i det Møde». Og dermed skiltes de for dengang.

9

Om Vaaren sendte Flose fra Svinefjeld Bud til Torkel Gejtessøn, at han skulde komme sønderpaa til ham med mange Folk; Flose vilde stævne Arnor Ørnulfssøn, som han havde ladet dræbe, til at ligge ubødet. Torkel samlede Folk, og de blev i Alt tredive. Han bad Helge Dropløgssøn om at følge med. «Min Skyldighed var det at være med i denne Færd», svarede Helge» «og Lyst har jeg ogsaa, men jeg er syg, saa jeg maa blive hjemme». Torkel spurgte da Grim, om han vilde følge med, men han svarede, at han ikke vilde gaa fra Helge, da han var syg. Saa fór Torkel med sine tredive Mænd sønder til Svinefjeld. Lidt efter sagde Helge til Grim, at nu vilde han over til deres Frænke Ranvejg og gjøre Skifte imellem hende og Torgrim Skindhue. Torkel og Gunstejn fra den indre Korsvig og to af deres Hjemmemænd for med dem, saa de var sex i Alt. De red øster over Heden, til de kom til Torkel paa Torvestad; hans Datter Tove, som kaldtes Solen i Lien, var Helge Dropløgssøns Veninde. De blev der den Nat, og hun og Helge havde meget at tale sammen; det anede hende, at han ikke vilde komme tilbage fra denne Færd, og da de red bort, fulgte hun dem paa Vej og græd saare. Helge tog et kostbart Bælte med en guldbelagt Kniv af og gav hende, da de skiltes. Saa fór de til Gaarden Strøm; derfra fulgte en Mand ved Navn Helge med dem, saa nu var de syv. De kom til Øjvindsaa til Gro, hvor der blev taget vel imod dem. Gro havde en Huskarl ved Navn Torbjørn, som var dygtig til at gjøre Vaaben i Stand, og Helge Dropløgssøn bad ham derfor om at hvæsse hans Sværd, imedens han for ned til Fjordene. Torbjørn laante ham et andet Sværd, og de red nu til Nordfjord til Torstejn, som var gift med Ranvejgs Søster Tordis. Den Dag Helge var der, kom Torkel, en Broder til Toraren fra Seydisfjord, ned over Heden med en anden Mand. De blev der om Natten, og han og Helge talte meget sammen og blev gode Venner. Helge spurgte Torkel, hvor han agtede sig hen. «Ud paa Næs til Bjørn», svarede

han, «han solgte noget Lærred for mig i Vinter; jeg tænker at blive der tre Nætter». Helge sagde: «Jeg saa’ gjerne, at vi slog Følge op over Fjeldet» Det vilde Torkel gjerne. De fulgtes da alle sammen til Midbø, og derfra red Torkel ud paa Næs. Helge bankede paa Døren paa Midbø, og Ranvejg lukkede op. «Vil du nu have skiftet imellem dig og Torgrim?» Ja, det vilde hun; saa tog hun Vidner paa, at hun erklærede sig skilt fra Torgrim Skindhue, tog saa alle hans Klæder og kastede dem i Møddingen. Derefter gik de bort ned til Fondalen for at holde Davre; siden agtede Helge at hente, hvad der hørte hende til. Men da de var borte, sprang Torgrim op, tog sit Sengetæppe og svøbte sig ind i, thi hans Klæder var borte, og løb ned til Hof, hvor Toraren Muldoxe, en stærk og dygtig Mand, boede. «Hvad kommer du her saa tidlig for, Torgrim», sagde Toraren, «og temmelig tyndt klædt?» Han fortalte da, at hans Kone var rendt fra ham, «og nu vil jeg bede, dig tage dig af denne Sag». Toraren svarede: «Først vil jeg give dig nogle Klæder, thi det trænger du mest til». Da de havde faaet Davre, sagde Toraren: «Jeg vil give dig det Raad, at du skal gaa til Helge Aasbjørnssøn og æske ham til at hjælpe dig til din Ret; men gaar det, som jeg tænker, at han siger Nej, spørg ham saa, hvornaar han har i Sinde at holde, hvad han lovede paa Høsttinget paa Tinghøfde; bringer dette ham ikke paa andre Tanker, saa kan du altid overveje, hvad der er at gjøre; men sig ham, at Helge Dropløgssøn kommer over Fjeldet om tre Nætter selvsyvende. Gaa til Helge i Aften og kom sent, thi han lukker selv Dørene paa Gaarden hver Aften». Dermed skiltes de, og Torgrim kom samme Aften til Mjovenæs. Helge sad ved Ilden. Torgrim kom strax frem med sit Ærinde og fortalte Helge, hvilken Vaande han var i, men han fik ikke et Ord af ham. «Det er nu næsten kommet saa vidt», sagde Torgrim da, «at du finder dig i enhver Skam, Helge Dropløgssøn lader overgaa dine Tingmænd baade paa Tinge og andensteds, det kan jeg vidne. Hvornaar mener du, at det Møde kommer i Stand, som du lovede ham paa Tinghøfde, og som du sagde, I ikke begge skulde komme levende fra? eller vil du taale endnu flere Nederlag af ham?» «Har du dette fra dig selv eller fra andre?» spurgte Helge. Torgrim sagde, at det var Toraren Muldoxes Raad. Da sagde Helge: «Nu skal du, Torgrim, fare over Hals ud paa Myrerne til min Maag Bjørn Hvide - han var gift med en Datter af Helge - og bede ham komme hid i Morgen før Middag; far saa tilbage over Bolangervold til Videvold til Halstejnssønnerne og bed dem komme hid, om de vil hævne deres Fader; far saa ned vesten for Søen under Aas til min Maag Assur og bed ogsaa ham komme, og følg saa med ham». Han gav sig strax paa Vej, og i Løbet af Dagen kom de Mænd, som Helge havde sendt Bud efter, til Mjovenæs. Hos Helge opholdt der sig to Østmænd, Sigurd Skarv og Ønund. De fór nu hjemmefra sexten i Følge, til de kom til Høfde. Helge bad Hjarrande og hans Broder Kaare at følge med. Hjarrande var gift med Helges Frilledatter Torkatla; han holdtes for en kløgtig Mand og blandede sig meget i andre Folks Sager. «Jeg skulde have været rede, selvom det var blevet før», svarer han. Nu var de atten og fór op i Øjvindsdal til Knudesæteren; der lagde de sig i Baghold for Helge Dropløgssøn. En Mand ved Navn Igul, som boede under Skagefjeld i Øjvindsdalen, og hans Søn Tord skulde holde Udkig med Helges Færd, thi de kunde fra deres Gaard se ham komme, førend de, der laa og ventede paa ham.

10

Nu er at fortælle, at Torkel kom til Fondalen for at følges med Helge Dropløgssøn, og de blev der om Natten. Helge lod ilde i Søvne, og tre Gange vaagnede han. Torkel spurgte, hvad han havde drømt, men det vilde han ikke sige. Da de havde klædt sig paa, bad Helge Torstejn tage sig af Ranvejg, «om du vil, kan du lade hende følge til Arnejdstad». Før Dag fór de fra Fondalen op paa Heden, og da de vare komne ud af alle Bakkerne, lagde Helge sig til Hvile med sin Kappe under sig, thi han var bleven mødig. Han kløede sig paa Kinden og strøg sig om Hagen. «Rimeligst er det», sagde han, "at inden i Kveld vil det kun klø lidt. Har du endnu ligesaa megen Lyst til at høre min Drøm som i Nat, Torkel?» «Ikke har jeg mindre Lyst dertil nu end da», sagde Torkel. «Det tyktes mig», sagde Helge, «at vi fore denne Vej og ned igjennem Øjvindsdalen til Kalvshvol; da kom der atten eller tyve Ulve løbende imod os, og en af dem var større end de andre. Vi vilde op paa Bakken, men det lod sig ikke gjøre, thi Ulvene søgte strax ind paa os, og en af dem krøb op ad mig og slog sin Klo i min Hage og mine

Tænder, og saa vaagnede jeg». Torkel sagde, at det var sikkert nok, «at der ligger Folk i Baghold for os; det er uden Tvivl Helge Aasbjørnssøn og andre Mænd her fra Herredet; de fleste er nu vel kjede af din egenmægtige Fremfærd. Nu har vi to sluttet Venskab, saa følg nu hjem med mig og bliv der en Stund». Helge svarede: «Jeg vil følge den Vej, jeg har bestemt». De for da ned igjennem Øjvindsdalen og kom til Tordis' Gaard; hun var gammel og baade grim og graa. Helge vilde spørge hende ud, men i det samme lavede en af Mændene en Sneboldt, trykkede den haard imellem Hænderne og slog Tordis paa Kinden med den; hun blev forskrækket og sagde: «Alle onde Aander slaa dig!» Helge sagde: "Taabeligt er det at slaa Kvinder; slet Følge er man fri for, naar man ikke har det med». Der fik da Helge intet at vide. De fór nu videre ned til Valagilsaa. Torkel tilbød, at han vilde følge med til Øjvindsaa, men det behøvedes ikke, sagde Helge. De skiltes da; men da Torkel var kommen et lille Stykke op imellem Bakkerne, vendte han om; Helge blev saare glad ved at se ham igjen og sagde, at det var et stort Venskabsstykke. De fare nu videre til Kalvsvadsøre; der saa de atten Mænd komme løbende op imod dem; de vilde da op paa Bakken, men det lod sig ikke gjøre; saa bøjede de af fra Vejen ud paa Randen af Klippekløften ved Øregilsaa; der var en lille Højde, og forneden laa der en Snedrive; nu er Højden helt bevoxet med Krat, og der staar en lille Varde. Helge spurgte sin Broder Grim, om han vilde skyde oventil eller nedentil paa Helge Aasbjørnssøn, og Grim valgte at skyde paa ham oventil. «Saa vil du ikke, at min Navne skal faa Bane», sagde Helge, «thi hans Skjold skal ikke skjærme ham, hvor jeg skyder». De skjød begge paa en Gang; Grim skjød igjennem Skjoldet, men Helge fik intet Saar deraf, men Helge Dropløgssøn ramte ham i Knæskallen, og Pilen rev Benet op og gik ned igjennem Vristen, saa Helge Aasbjørnssøn strax blev ukampfør; Bjørn Hvide satte sig da hos ham og støttede ham under Skuldrene, og ingen af dem kjæmpede mere med. Assur fra Aasen gik ogsaa hen og satte sig hos dem; han vilde ikke slaas med Helge Dropløgssøn, sagde han. Tord Skarv havde ligget nede ved Aaen og spejdet for Helge Aasbjørnssøn, saa hans Klæder vare frosne; han søgte op i Snedriven imod Helge Dropløgssøn og tyktes, at han havde et Mellemværende at afgjøre med ham; men da han kom op i Driven, skjød Helge og ramte ham i Lysken, saa han faldt bag over, og Spydet gik ned i Sneen, og der hang han. Helge Aasbjørnssøn eggede nu sine Maage til Angreb og raabte paa Hjarrande, og han og Kaare søgte da frem imod Helge Dropløgssøn. Halstejnssønnerne og en anden Mand angreb Grim, men imod Torkel Svarteskjald gik de to Østmænd. Sigurd var den tredje bedste Stridsmand i Helge Aasbjørnssøns Flok; han blev haardt saaret, og den anden Østmand faldt, men Torkel blev ogsaa dræbt, og han var den bedste i Helge Dropløgssons Flok næstefter Helge og Grim. Nu gik de drabelig løs paa hverandre, og, da Hjarrande og Kaare søgte ind paa Helge Dropløgssøn; sprang Helge den magre fra Strøm frem imod Kaare; de kjæmpede, og Kaare faldt, men Helge blev haardt saaret. Hjarrande gik løs paa Helge Dropløgssøn og hug haardt og tidt til ham, og Helges Hug var hverken færre eller ringere, men det Sværd, han havde, duede ikke. «Haardelig vilde du gaa frem», sagde Helge til Hjarrande, «hvis det var Helge Aasbjørnssøns fribaarne Datter, du havde til Hustru». «Hug du blot til», svarede Hjarrande, «de er lige nær i Slægt med Helge begge to», og saa gik han saa meget drabeligere frem. Helge Dropløgssøns Skjold blev meget forhugget, og han skjønnede da, at paa denne Vis kunde det ikke blive til noget; viste han da sin Vaabenfærdighed, kastede Sværd og Skjold i Vejret, greb Sværdet med venstre Haand og gav Hjarrande et Hug i Laaret; men Sværdet bed ikke, saa snart det var naaet ind til Benet; det flængede sig Vej ned til Knæhasen, og af det Saar blev han ukampfør. I det samme hug Hjarrande til Helge, men han skjød Skjoldet for, og Sværdet gled da af og ramte ham paa Tandgjærdet og hug hans Underlæbe af. «Aldrig var jeg fager», sagde Helge, «og lidet har du bødet derpaa», tog sig saa derop med Haanden, stak Skjægget i Munden og bed deri; Hjarrande sprang ned fra Snedriven og satte sig ned. Men derom er de fleste enige, at kortere vilde Kampen være bleven imellem Hjarrande og Helge, om Helge havde havt sit eget Sværd og ikke havt flere at vare sig for, og det skjønt Hjarrande var en saare modig Mand. Da saa' Helge, at hans Broder Grim var falden; alle de, som havde angrebet ham, vare døde, men selv var han saaret til Døden. Helge tog da Grims Sværd og sagde: «Nu er den Mand falden, som tykkes mig den bedste, men ikke tænker jeg, det er min Navnes Mening, at vi skulle skilles hermed. Han gik da der ned, hvor Helge Aasbjørnssøn sad, men da var alle vegne bort fra Driven, og ingen vilde bie paa Helge. «Der

staar du, Assur», sagde Helge, «dig behøver jeg ikke at være bange for, du har jo øst Vand paa mig.» *), og han gik ned lige overfor Assur. Da fik Assur snart taget sin Beslutning; thi han saa', at dette maatte blive den ene eller den anden Helges Bane, og han greb da til den Udvej, at han jog sit Spyd igjennem Helge Dropløgssøn. Helge faldt frem paa Spydet. «Sveg du mig nu?» sagde han. Assur saa', at Helge vendte sig imod ham og kunde naa ham med Sværdet; han skjød da Spydet med ham paa fra sig, saa det fór ned i Jorden, og saa slap han det. «Jeg kom for sent», sagde Helge, «men du skyndte dig ogsaa svært»; dermed tumlede han om paa Sneen, og saalunde endte Helge Dropløgssøn sit Liv. Af Helge Aasbjørnssøns Flok vare fem faldne, og alle de andre vare saarede, paa Bjørn Hvide og Assur nær; af Helge Dropløgssøns Flok var foruden Helge selv faldet Torkel Svarteskjald og bans Rejsefælle og den Østmand, som var fulgt hjemmefra med Helge, og hans Broder Grim.

11

Helge Aasbjørnssøn red fra Kampen, men maatte støttes. Hjarrande kunde ride uden Hjælp, og Kaare blev baaren paa Skjolde hjem til Høfde, hvor der blev kastet en Høj over ham. Da de kom hjem til Høfde og fortalte, hvad der var sket, var der en, der sagde: «Hvad gjorde Helge Dropløgssøn i Dag frem for andre Mænd?» Sigurd Skarv svarede: «Havde alle de, der var med Helge, været som han, da var ingen af os kommet derfra». Helge den magre kom til Øjvindsaa og fortalte Gro, hvad der var foregaaet; han var haardt saaret. Hun sagde da til sin Søn Baard: «Tag Heste og spænd for og lad os hente Helge og Grim». De kjørte da derhen, hvor Valen laa. Begge Brødrene og Torkel blev lagt op paa Slæder; de andre Lig bleve jordede der, men de, som vare saarede, red paa Hestene. De gav sig saa paa Hjemvejen, og Gro tog sig mest af den Slæde, som Grim laa i, og sørgede for, at de for varlig med ham. Da de kom hjem, lod Gro Ligene bære ind i et Udbur og sagde: «Nu ville jeg og min Søn Baard vaage over Ligene, tag I andre jer af dem, som ere i Live og sørg for deres Tarv». Og da Folk var faldne i Søvn, for Gro over Søen til Enkefjeld, til en Kvinde, som hed Alfgerd og var lægekyndig. Gro bad hende følge med og fortalte hende, hvad der var sket, og da de kom hjem til Øjvindsaa, var der endnu Liv i Grim. Alfgerd forbandt hans Saar og tog ham med sig. Næste Morgen blev der kastet en Høj ved Øjvindsaa, søndenfor Gaarden, og Baard begravede Ligene af Helge og Torkel med Hjælp af den Mand, som de havde mest Tro til kunde holde skjult, at Grim var i Live. Grim laa af sine Saar den Vinter, og ligesaa Helge Aasbjørnssøn, men det Rygte udbredte sig, at Grim levede, og nogle sagde, at det var sandt, men andre, at det var Løgn; det kom først ud imellem Gros Husfolk; men Helge lod sig lave en Seng med Dør for, da han spurgte, at Grim var i Live. Siden solgte han Mjovenæs og kjøbte sig Land ude i Herredet paa det Sted, som hedder Ed; det tyktes ham tryggere at bo der og have sine Tingmænd omkring sig; men ogsaa der lod han lave en Seng med Dør for.

12

Da Grim var kommen sig, for han nordpaa til Korsvig til Torkel Gejtessøn, hvor han blev vel modtaget. Der blev han nogle Aar, men han var ikke glad og lo aldrig, siden Helge var falden. Engang red Torkel hjemmefra for at forlige nogle af sine Tingmænd nede ved Øfjord, men Grim blev hjemme og sørgede for Gaarden. Nogle Dage efter lavede Grim sig til at fare bort; han havde nogle Penge til Gode hos en Mand, som hed Torgrim og boede i Hjardarhage i Jøkulsdalen, sagde han, «og nu skjønner jeg, at han ikke vil betale». Da sagde Jorun, Torkels Hustru: «Jeg vil betale dig denne Gjæld, hvis du vil blive hjemmel». «Saa bliver det ikke ham, der betaler», sagde Grim og gik sin Vej; han havde Rejsekost med, og hans Fostbrødre Glum og Torkel Trane fulgte ham. De gik, til de kom til Rangaa vestenfor Søen, saa svømmede de over Aaen og kom til Gaarden Bakke. Der gik de ind i Fæhuset og tog en Spade og en Hakke, og gik saa ud til Odmarsbæk vestenfor Edskoven. Der gav de sig til at grave og lavede et Jordhus, som de vilde have til Skjulested, om det gjordes nødigt.

13

Den Dag, de var ved Bækken, red Folk fra Lambenæsting, og mange red med Helge Aasbjørnssøn til hans Gaard Ed. Ketilorm hed en Mand, som boede paa Rolløgsstad; han fulgte Helge med tredive Mænd; ogsaa Helges Maage, Bjørn og Hjarrande, vare med. Om Aftenen gik Grim og de, der var med ham, fra Jordhuset op til Ed. De gik ind ad Fæhusdøren; men fra Fæhuset gik der en Gang ind til Stuehuset ; der stod de og saa', hvad der gik for sig derinde i Stuen. Om Aftenen sagde Helge Aasbjørnssøn til sin Kone: «Hvor har du tænkt, at Ketilorm skal ligge?» «Jeg har redet ham et godt Leje paa Bænken», svarede hun. Helge sagde: «Han skal ligge i vor Seng; thi de overlade os altid deres, naar vi er hos dem.» «Du er ikke altid lige varsom», sagde hun, «var jeg i Grims Sted, vilde jeg just hjemsøge dig, naar du havde flest Gjæster og mest at gjøre.« Det lægges mig tidt til Last» svarede han, «at jeg er altfor varsom.» Saa raadede han for, hvordan det skulde være, og ikke hun, Da sagde Grim til Torkel: «Gaa nu ind og prøv, om du kan faa fat paa det Sværd, som Torbjørn hvæssede, og som tilhørte min Broder, Helge.» Torkel gik ind, og da han korn tilbage, havde han Sværdet med. Lidt efter sagde Grim: «Gaa nu og se, om Helge og hans Kone sove.» Torkel kom igjen efter en liden Stund og sagde til Grim, at de laa i en Seng ved Enden af Bænken, uden Dør for. Grim sagde: «Dig, Torkel, har jeg tiltænkt at give Helge Saar, thi du er den nærmeste efter mig til at hævne min Broder.» «Det er sandt», sagde Torkel, og Grim gav ham da Sværdet i Hænde, og de gik frem til Døren. Torkel standsede og sagde: «Ikke maa du tro, at jeg er ræd for at gaa ind til Helge, men det tykkes mig dog sært, eftersom du har sagt, at du undte ingen anden end dig selv at tage Hævn for din Broder.» «Det kommer af», sagde Grim, «at det tykkes mig, der er intet Haab om, at jeg vil faa hævnet min Broder og selv beholde Livet.» Torkel vilde da gaa ind, men Grim holdt ham tilbage og sagde: «Du er en brav Mand, Torkel; men uvist tykkes det mig, at du vil give Helge saa dybt et Saar, som jeg vil, han skal have; lad det da blive, som du sagde, at jeg ingen anden under at hævne min Broder end mig selv.» Saa tog Grim Sværdet og sagde: «Du Torkel skal holde i Dør-Ringen, thi du er den sidste, tror jeg, til at blive ræd, men Glum skal stænge for Døren.» Førend han gik ind, tog han en Kjevle i Haanden; han havde Skjorte og linnede Benklæder paa, men ingen Sko. Saa gik han ind i Stuen, hen til det Sted, hvor Helges og hans Hustrus Seng stod, og tog Tæppet af Helge. Han vaagnede derved og sagde: «Var det dig, der rørte ved mig, Tordis? hvorfor er din Haand saa kold?» «Jeg rørte ikke ved dig», svarede hun, «men uforsigtig er du, og jeg er bange for, at det vil faa svære Følger.» Derefter lagde de sig atter til at sove. Saa gik Grim atter frem til Helge, tog Tordis' Arm bort, som hun havde lagt om ham, og sagde: «Vaagn nu Helge, nu har du sovet nok», og dermed jog han Sværdet igjennem ham. Helge raabte: «Vaagn mine Mænd paa Bænken! der er en, som dræber mig.» Grim tog da Kjevlen, som han havde lagt fra sig, og kastede den hen paa en Brændestabel, der stod ved Døren til Fæhuset; Folk kom nu til i Stuen og tænkte, at Drabs- manden var løbet derhen, hvor de havde hørt Larmen ved Brændet, men han vendte sig til den samme Dør, som han var kommen ind af. Da greb en Mand Grim om Livet og trak ham op til sig; det var en af Helges Hjemmemænd, som hed Arnod; han var blind, men havde svære Kræfter; han laa lige overfor Helge paa Bænken ved Væggen. «Kom herhen», raabte han, «jeg har fat i Ugjerningsmanden». «Saa har du usselt fat», sagde Grim, «jeg vilde jo hævne Helge, slip mig.» Arnod følte paa ham; med den anden Haand og mærkede, at han havde bare Fødder og linnede Klæder paa; han slap da Grim og sagde, «nu lod jeg den fare, som det maaske havde været bedre at holde paa»; men Grim løb til Døren og slap ud; Torkel trak Døren til, og Glum stængede den; derefter gik de til deres Jordhus og skjulte sig der. De andre holdt nu Raad, og de besluttede da at bevogte alle Vadesteder og holde Vagt ved Broerne over Jøkulsaa. Nu først kom Hjarrande og Ketilorm og Helges andre Frænder ud og fore ud at søge. Helge levede endnu, da de fleste vare komne tilbage; han spurgte, om Bjørn og Hjarrande var der. «Her er jeg», sagde Bjørn. «Det er ogsaa saa», sagde Helge, «at Hjarrande viser sig bravest imod mig,» Dermed døde han. Da Natten var leden, gik Grim og hans Stalbrødre fra Jordhuset, op langs med Søen til Høfde; der saa' de et Telt. Grim gik derind og sagde: «Hvorfor taale I Tyve ved eders Skib?» Torlak hed Manden, som ejede skibet; han gik med dem ned til det og laante Grim en Baad. Da de var komne over, roede Grim den tilbage og svømmede saa over

Søen. De gik derefter langs med Søen til Jøkulsaa; Grim og Torkel svømmede over, men Glum skiltes fra dem der. De for saa nordpaa til Korsvig, og Torkel Gejtessøn var da endnu ikke kommen hjem. Man spurgte dem om Tidender; de sagde, at de havde ingen at melde. Næste Dag spillede Grim Brætspil med Østmanden; og da en Dreng, som Torkel og Jorun havde, kom til at støde til Bordet, saa Brikkerne kom i Uorden, sparkede Østmanden til ham. Grim slog en høj Latter op, og Jorun gik da hen til ham og sagde: «Hvad er der sket, medens du var borte, som giver dig Emne til Latter? hvad er det for Tidender, du bar at melde?» Grim kvad da et Vers, hvori han sagde, at om Mændene søn derpaa lo, da de voldte ham Sorg, saa lød det nu anderledes imellem Lagarfljots Fjelde, thi han havde spurgt, at Høvdingen var død. «Er det ikke saa», sagde Jorun, «at du har hævnet din Broder Helge?» Grim kvad da atter et Vers, hvori han vedgik, at han havde raadet Helge Aasbjørnssøn Bane. «Nu vil det vise sig», sagde Jorun, «at vi er uden Værn, naar Manden ikke er hjemme; dog vilde vi vove noget, hvis vi ikke havde Bjarne, Helge Aasbjørnssøns Maag, i Nabolaget.» Grim var der da i Løndom, til Torkel kom hjem. Torkel spurgte ham da om Tidender, og hvorledes det var gaaet til ved Helges Drab. Han fortalte det, og da Torkel red til Tings, flyttede han med sin Stalbroder op i et Telt paa Snefjeld ved Korsvig.

14

Ravnkel Gode, Helge Aasbjørnssøns Søskendebarn, anlagde Drabssag imod Grim. Torkel Gejtessøn bød Bøder for ham, men Ravnkel vilde ikke tage derimod, og Grim blev dømt fredløs. Den Sommer kom der et Skib, som ejedes af Normænd, til Korsvig; Styrmanden tog Ophold hos Torkel med tre af sine Mænd. Da det blev Høst, flyttede Grim længere ned paa Fjeldet, ned paa et Fremspring lige hvor Græsvæxten hører op; ovenfor Teltet var der en stor Stehdynge og nedenfor ligesaa; det Sted heder nu Grimsbygd. Østmændene kom til Korsvig, hvor der holdtes Lege, for at træffe deres Styrmand; en af dem sagde da: «Det tykkes mig, at jeg ser et Telt eller en stor graa Sten oppe paa Fjeldet; jeg tror, det er et Telt.» Torkel svarede: «Du har gode Øjne; det er en Sten, som vi kalde Teltstenen.» Saa talte de ikke mere om det. Om Natten gik Torkel op til Grim og sagde: «Nu kommer her snart Folk paa Fjeldet, saa nu vil jeg, at I skal fare hjem til Arnejdstad; din Maag Ingjald er en snild Mand, han kan vel værne jer; men tykkes det ham vanskeligt, saa kom hid igjen.» Grim og hans Stalbroder kom da til Ingjald og skjulte sig i den Klippehule, som nu heder Grimshule. Ingjald sagde til sin Faarehyrde, at om der end blev nogle Faar borte for ham, skulde han ikke bryde sig om at lede efter dem. En Tjenestekvinde sagde til Ingjald: «Vor Bæk er bleven saa mudret, at Vandet næsten ikke er til at drikke.» «Det kommer af, at der er dæmmet for den», sagde Ingjald, «men jeg skal nok rense den.» Men Grunden var, at Grim var ved at lave sig et Jordhus, hvorfra en Gang førte op til hans Kones Seng, hvor han laa om Natten, og Jorden kastede han i Bækken. ? Paa Njardvig boede Torkel den vise, en ikke meget afholdt Mand, en nær Frænde af Grim. Han udgranskede meget ved Trolddom; Ravnkel Gode gav ham et Hundrede i Sølv, for at han skulde opdage, hvor Grim var bleven af. Torkel fór da over Fjeldet op i Herredet, op langs Søens østlige Side og ned langs den vestlige, til han kom til Arnejdstad. Grim havde en sex Aars gammel Søn; ham traf Torkel og sagde: «Er du Grims Søn?» «Ja, jeg er», sagde Drengen. «Er din Fader hjemme?» «Det ved jeg ikke, og vidste jeg det, sagde jeg det dog ikke.» Om Aftenen sagde en Kvinde: «Hvor er Grims Spand? jeg kan ikke finde den.» «Hvad er det for en Grims Spand?» sagde Torkel. «Kvinderne kalde vor Buk for Grim», svarede Ingjald, som kom til, «og han faar Vand i den.» Nu tyktes Torkel at skjønne, at Grim var der; han gik da til Ravnkel og sagde ham det. Ingjald og Torkel Trane fore hjemmefra om Vaaren, den øvre Vej over Jøklerne ned til Hornefjord. Der laa et Skib; paa det skaffede Ingjald Grim og alle hans Folk og Torkel Trane Plads og gav Styrmanden Penge, for at han skulde holde det hemmeligt; Grim og de andre skulde ogsaa komme lønlig did. Saa for Ingjald hjem, og en lille Tid efter fulgte han Grim til Skibs, uden at nogen blev det var, og han blev dernede, til Skibet var sejlet; saa vendte han hjem. Ravnkel fik at vide, at Ingjald havde bjerget Grim, og han maatte betale tre Mark Sølv derfor. Grim kom med Skibet til Sogn i Norge; da sagde Styrmanden til ham: «Det er ikke for at spare Maden til dig, men jeg tør ikke beholde dig for Gunnar Østmand og de andre, som vil have dit Liv.» Han kjøber da Heste til Grim og

hans Stalbrødre og skaffer Vejvisere til Upland, og de skilles i Venskab. Saa rejste de, til de kom til en Mand i Upland ved Navn Fingejr, en ung og rig Mand; hans Søster hed Sigrid, en fager og dygtig Kvinde. Der var Grim og hans Mænd om Natten. Fingejr spurgte Grim, hvorhen han agtede sig, og Grim sagde ham hele Sagen, som den var. «Bliv her en fjorten Dags Tid, om du vil», sagde Fingejr, og da den Tid var gaaet, sagde ban: «Drag med dine Folk til den Gaard, min Broder har ejet, Grim, og hvis du vil slaa dig til Ro her, saa styr med den, som det var din.» Det Tilbud tog Grim imod.

15

Gøs hed en Viking, som var slem at have med at gjøre; de var fire, der holdt sammen og gjorde mange stor Fortræd; det var neppe nok, at Jern bed paa dem. Gøs havde været nogle Aar i Upland og jaget to Bønder fra deres Gaarde og selv taget dem i Arv; derefter bejlede han til Fingejrs Søster, Sigrid, men hun vilde ikke have ham. Saa æskede han Fingejr til Holmgang. «Det vilde jeg ikke undslaa mig for, hvis jeg var fire Aar ældre; og selv nu vil jeg hellere slaas med dig end give dig min Søster.» Fingejr bød Folk Penge for at slaas med Gøs og lovede den sin Søster, som dræbte ham, men ingen vilde til det. Nu fulgte Grim med Fingejr og bød sig til at slaas for ham. Da Gøs kom, lagde han sex Mark Sølv til at løse sig af Holmen med. «De Penge vil jeg have», sagde Grim. Grim havde taget to Sværd med, thi Gøs kunde døve Egge. Grim førte Sværdet lige godt med begge Hænder; han svang da et Sværd med venstre Haand, men med den højre hug han Benet af Gøs ovenfor Knæet; Gøs faldt, men i det samme svang han Sværdet og ramte Grim i Foden, og det blev et stort Saar, men ikke dybt. Vikingen flyede, og Grim fik Pengene og vandt megen Hæder ved denne Daad. Fingejr gav ham den Gaard, han styrede, med Jord og Kvæg. Grims Saar blev slemt, og Foden svulmede op. Saa en Aften kom der en Kvinde, som sagde, at hun var lægekyndig, og bad, om hun maatte forbinde ham. Det fik hun Lov til, og da hun havde gjort det, forsvandt hun. Lidt efter gik der Koldbrand i Foden, og det gik helt op i Underlivet; der blev da sendt Bud efter en Præst, og Grim blev berettet og døde. Men denne Kvinde var en Troldkvinde, der hed Gefjon og havde været Gøs' Frille. Da Vinteren var leden, kjøbte Fingejr et Skib til Helga, og hun sejlede saa til Island med alt sit Gods, og Torkel Trane fulgte hende. De kom til Reydarfjord. Ingjald fór sin Datter i Møde og førte hende til Arnejdstad, og der blev hun. Torkel gav hun Hælvten af Skibet, og Hælvten solgte hun til Østmændene. Torkel fór bort fra Island næste Vaar, og der er ikke mere at melde om ham. Tordis, som havde været gift med Helge Aasbjørnssøn, blev siden gift med Høskuld, Torgejr Godes Søn fra Ljosavatn; han fangede Glum, som fulgte med Grim Dropløgssøn, da Helge Aasbjørnssøn blev dræbt, og lod ham dræbe. Helga blev boende paa Arnejdsstad efter Ingjalds Død, og hendes og Grims Søn Torvald ligesaa. Torvald havde en Søn, som hed Ingjald, og hans Søn hed Torvald; han har fortalt denne Saga. Det var en Vinter efter at Tangbrand Præst kom til Island, at Helge Dropløgssøn faldt.